

Oglas, pripolena itd. nikakju i računaju se na temelju običnog cijenika ili po dogovoru.

Novici za predbroju, oglašje itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. stacionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrijeme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija“.

Čekovnog računa br. 247-249. Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu malo stvarni, a nosiozga sve polkvart“. Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o

poštom.
Netiskani dopisi se ne vraćaju i opodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju. Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5 —, odn. K. 250 za pol godinu
Izvan carvine više poštarina. Plaća i stavlja se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zastali 20 h., koji u Puli, toli izvan iste.

Uredništvo i uprava nalazi se u „Tiskari J. Krmpotić i dr.“ (Via Sissano), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavač Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu. (Via Chiozza 12).

Istarski rodoljubi!

„Tko spava, taj nije umro; tko spava, taj će se probuditi.“
Rieči biskupa Jurja Dobriča u zemaljskom saboru 1863.

O dvjema faktorima ovisi sadašnjost i budućnost svakoga naroda: o tjelesnoj i duševnoj snazi njegovoj. Između oba ova faktora mora da postoji uzajmica, ravnoteža nekakva, hoćemo li da narodu bude zajamčen trajan obstanak. Tjelesna i duševna snaga tvore cjelokupnu narodnu snagu i samo su oni narodi trajnije djelovali na tjelesnoj, u kojih nije bio zanemaren nijedan od ovih dvaju faktora.

Zla je sudbina stigla plemena, koja su pokazala samo znakove tjelesne jakosti, koja su u divljem bjesu ognjem i mačem širila po evropskim poljanama uzas i trepet. Bijahu to svjetli, da, ali samo trenutni meteori!

Budimo iskreni, pak priznajmo, da u našem narodu ne stoji njegova duševna snaga — ili recimo naobrazba — u uzajmici s tjelesnom snagom i drugu njemu prirodjenim svojstvima. Istinahov naš je narod moralan, nepokvaren, plemenit, bistrouman; mi se tim narodom ponosimo, mi ga ljubimo, jer je ljubavi vrijedan. U svakom nas trenu taj narod zadivljuje; iz oka nam izmamljuje suzu-radostnicu, kad ga gledamo onako čelivana, a znamo da mu kroz dvije vjekove nisu cvale ruže na njegovoj rodjenoj grudi.

Ali na žalost duševna energija u tom narodu spava. Starim su našim skrbnicima — vladi i Talijanima — uvijek dobro došli žuljevi našega seljaka, ali griješni skrbnici zaboravljahu i još zaboravljaju vratiti milo za drago. Austrija je za nas imala puna usta sladkih rieči samo onuda, kad nas je trebala za „Kanonensfluter“, a Talijani puštali su, neka „schivano“ spava dalje i neka dalje vrši usluge svojim gospodarima. E, pa gdje bi se „signori“ brinuli, da se njihov kolon, sluga, rob, prema svojoj prirodjenoj inteligentnosti i nadarenosti razvije?

Tekar u najnovije doba, u doba našega preporoda u Istri, stala nam vlada da pruža iz velike imitosti komadiće duševne hrane, iza kako je čula glasove Dobrih i Vitezičeve, iza kako odjeknuše gromorni glasovi doktora Laginje i prof. Spinčića i drugih valjanih sinova istarskoga seljaka, koje u carevinskom vieću, koje u zemaljskom saboru.

Gdje imade naš seljak prilike da steče bar nešto znanja? Jedino u pučkim školama. Je li to dosta? Učitelji sami znadu najbolje, da usied prenatrpanosti djece, usied nedostatka naukovnih pomagala i iz drugih raznih uzroka ne može biti govora o dobrih uspjesima, a s druge strane znadu i to, da imade na hiljade djece u Istri, koja su lišena i ostak će lišena još nekoliko decenija svake školske obuke. I tako mi zastajemo. Dok drugi žurno hrle k vrelu prosvjete i ojačani se vraćaju, naš je narod zjeđan znanja. Vrela, što mu do sada stoe na razpolaganje, nedostatna su i premalena.

Da vidimo, kako su drugdje ljudi zasokali rukave, nebi li u narodu probudili čitavu duševnu snagu, nebi li ga naružali onolikim znanjem, što je priprasti narod uobće kadar da si ga prisvoji:

U Danskoj osnovale se „narodne visoke škole“, u koje imadu pristup mladići i djevojke s predznanjem pučke škole. Tu se predaju predmeti, koji zasiecaju osobito u narodno gospodarstvo, pak se je dansko narodno gospodarstvo u velike podiglo. Narodne se visoke škole proširile u Švedsku, Norvešku, Finsku i Litvu.

U Engleskoj zauzeli se razni profesorski senati za pučku prosvjetu, osnovavši „prošireno univerze“ u Cambridgeu, Londonu, Oxfordu itd., a ne treba za njih nikakva predznanja. Iz Englezke je to nastojanje prešlo u Ameriku.

U Njemačkoj i Austriji otvorile se poznata sveučilišta vrata narodnoj prosvjeti. Učenjacima na glasu nije ispod časti stupiti za kasnih zimskih večera pred svoje slušatelje, koji su si možda malo prije oprali lice i ruke, izišavši iz različitih tvornica i dućana.

Narodi kud i kamoo prosvjetljeniji nego li naš, brinu se za šire slojeve kao za zjenicu oka svoga, narodi koji sami odlučuju svojom sudbinom, sami si pravdu kroje, a ne moljokaju godine i godine, da im se osnuju najprimitivnije škole. Ovakvi se narodi ne zadovoljavaju znanjem što ga steče njihov seljak i obrtnik u uzornim pučkim školama, već se lačaju pučkih predavanja, da razjasne i protumače širim slojevima pitanja, koja su godine i godine riešavali učenjaci, hoće da mu zorno predoče napredak u gospodarstvu, hoće da se mase zagriju za narodnu povjest, književnost i umjetnost, u obće za sve, što je bitno narodno obilježje. Prava je pravaca utakmica nastala po gradovima, trgovistima i selima. Svatko hoće da što više uzradi na polju narodne prosvjete. Načješu se svećenici, liečnici, profesori, učitelji, sveučilištari, u obće svi, koji nešto dobro znadu, a narodu je to dobro nepoznato.

Naprednije su zemlje upravo prepredene pučkim knjižnicama, koje su ispunjene samo valjanim knjigama. Pučke knjižnice prave čudesa ondje, gdje je narod uz ljubio štivo. Predavanja i knjižnice najmodernija su i do sada najuspješnija pomagala, kojima se širi znanje među priproslim narodom. Pučke knjižnice uživaju u Njemačkoj takav ugled, da ih vlada novčano potpomaže. Obćine imadu u svojim proračunima određene svote kao potporu društvima za narodnu prosvjetu. — Ne smijemo da zaboravimo „tečajeva za analifabete“. Zadaća je njihova, da nepismeni uz intenzivan rad u razimjerno kratko doba nauče čitati i pisati. Veliku uzgojnu silu imadu „pučki koncerti“, gdje se narod uz neznatnu užajzinu zabavlja.

Evo to je u glavnom put, kojim krenuše uvijadni ljudi u naprednih naroda. Uspjesi pokazauše, da je to pravi put. I tako čipe seljak u društvima za narodnu prosvjetu duševnu hranu, a za njegove su

materijalne probitke osnovane seoske zadruge. Još jedanput valja naglasiti: ovako se organizuju narodi, kojima nije ugrožen narodni obstanak, narodi, koji šalju svoje momke na stražu za kralja svoje krvi!

A kako su u nas njiva uzorane? Kakvim životom živimo mi? Može li se u nas govoriti o društvenoj organizaciji širih slojeva? Čovjeka mora da duša zaboli, kad vidi, kakav je zastoj nastao u društvenom životu i ondje, gdje ga je nekada bilo. Zar ne osjećamo dažnosti, da bar u miniaturi učinimo ono, što su uradili politički slobodni narodi? Zar ste možda u brizi za ljude, hoće li htjeti stupiti na čelo tim društvima za narodnu prosvjetu? Prazno li brige, kad poznamo u dušu naše dično rodoljubno svećenstvo, naše vatrene učitelje i u obće inteligenciju, koja osjeća s narodom i vidi njegovu zapuštenost.

Vi dvojite, hoće li naš seljak imati smisla za pučka predavanja i za pučke knjižnice? Uzaludne li dvojbe, kad je već pokazalo iskustvo, da voli seljak ići na predavanje, nego li u krčmu, a bez njegovih mišljenika — Katića i Marka Kraljevića u zimi rau nema života.

Onaj će treći da pita: „A gdje su vam knjige za osnivanje knjižnica?“ I doista ovo je pitanje najumjestnije i najopravdavnije, ali opet ne takvo, a da ga nebiamo mogli riešiti povoljno. Tko je gdje imao prilike, da zaviri u bogate biblioteke naših svećenika, učitelja, imućnih trgovaca itd., mogao je da se na vlastite oči osvjedoči, koliko imade tu dobrih knjiga nerazreznanih i nečitanih. Kadkada su ove knjige ljudima upravo na teret, pak sami ne znadu, kuda će s njima. Evo tu leže mrtvi kapitali, a narod bi blagosiljavao onoga, koji bi se ga sjetio u zapuštenosti i neznanju.

Dignimo se! Mićimo se! Ugledajmo se u škole naše majke Kraljevine! I oni razviše neobićnu agilnost oko razvitka narodne prosvjete, a ova je nova i svježja struja prešla i u kršnu Dalmaciju. Sestra Istra ne smije da znanost!

Istarska akademska omladina zaklinja sve rodoljube, kojima nije svejedno, postigne li naš narod u Istri svoj cilj dva decenija prije ili kasnije, neka svatko po svojim silama prispjeva za ovu uzvišenu svrhu.

Pokažimo, da neznamo narod samo platonski ljubiti, nego da mu znamo i pomoći, ako hoćemo!

Svršavamo Mažuranićevim riećima: „Na ždriete, tko je junak!“

Istarska akad. omladina u Beču. D o d a t a k: Oni rodoljubi, koji su voljni darovati li svrhu narodne prosvjete knjige ili novčane podpore, neka to šalju na naslov: „Josip Ribarić, stud. agr. Vođiće u Istri.“

Kontrole radi svi će se darovi — bili u novcu ili u knjigama — javiti u „Našoj Slogi“. Gospoda, koja imadu knjige, pak im je samim teško slati okolo, neka izvole to javiti na gornji naslov, pak će ih posjetiti koji član istarske akad. omladine te im olakotiti posao.

Politički pregled.

U Puli, dne 13. julija 1904.

Austro-Ugarska.

Česko-njemački spor nije se pomaknuo k riešenju niti za korak nakon odroćenja carevinskoga vieća. Dapače, kako danas stvari stoje, neima ni malo izgleda, da bi moglo doći u bližu budućnosti do kakvog sporazumljenja između Čeha i Niemaca.

Bečkoj vladi zadaje sada dosta brige pitanje talijanskoga sveučilišta. Neodlućna kao što je u svakom važnijem pitanju, hoće da ostanu talijanske sveučilišne stolice u Inomostu. Niemci Tirola se tomu odlučno protive. Prošloga čedna došlo je na tom sveučilištu do bućnih izgređa zbog toga, što je jedno izpitno povjerenstvo za talijanske djake bilo sastavljeno većinom od njemačkih profesora.

U bečkih novinah čitamo, da je prvi predsjednik vrhovnog sudista dr. Karlo Habietinek zamolio umirovljenje radi starosti.

U Zagrebačkih listovih čitamo, da je tamo stigao u subotu glasoviti biskup Strossmayer, te je odsjeo kod generala Adrovskoga. Biskup da je čil i zdrav. Sliedećeg dana odputavao je u kupelj u Rogatac, kamo ide svake godine.

Dne 11. o. mj. stigli su u Zagreb hrvatski kadeti iz Pečina, koje je upravitelj kadetske škole izklućio jer nisu htjeli pjevati madjarsku himnu. Odlučne i značajne mladice dočekalo je i pozdravilo zagrebačko građanstvo vrlo srdaćno. U svemu iztjerano je iz rešene škole 6 pitomaca i to sve sami odlični djaci.

Srbija.

Pošto su Austro-Ugarska i Bugarska ukinule putne listove za putnike iz Srbije, to je srbsko ministarstvo unutarnjih posala odredilo, da se od 14. augusta ne izraće putnice ni za Rumunjsku ni za Tursku. Ali za one, koji prolaze kroz Srbiju, bit će ipak nužno, da imadu putne listove sobom radi kontrole na turskoj granici.

Bugarska.

Dne 11. o. mj. bio je u Beču knez Ferdinand na svom putu za kupelji u Marienbad.

Konzuli u Drinopolju javljaju suglasno o nevoljnom stanju onih Bogara, koji se vraćite u domovinu, jer da turske oblasti ne pomažu dostatno siromašno pućanstvo.

Rusija.

Sa bojišta javio je general Saharov dne 9. o. mj. u Petrograd:

Dne 8. o. m. ostao je naš odjel u stanici Kajču, a danas je postavio predstražu na desnoj obali rieke Kantakhe. Malo poslije došlo je do okršaja između predstraža. Rekonvosciranjem se je ustanovilo, da se duž obale nalaze četiri japanske divizije s jednom brigadom. Neprijatelj je rano u jutro poduzeo ofenzivu proti našoj arrieregardi, koja se je pred premoćnijom silom povukla natrag, te se je zaustavila kod Shuanlanze. Tu je odo-

ljelo žestokoj neprijateljskoj topnoj vatri sve do oko podne. Tad se povukla u podpunom redu natrag. Naši gubitci nijesu još točno poznati, ali po izvješću zapovjednika odjela ne prelaze 150 što mrtvih što ranjenih. Usmrčene je i kapetan u glavnom štopu grof Nyrodt, koji je zadnji ostavio poziciju, nakon što je sjajno izpunio svoju dužnost. Dne 7. o. m. pala je u našu zasedu, 40 kilometara sjeverno od Sinjana, jedna neprijateljska eskadrona. Japanci su imali 11 što mrtvih, što ranjenih i zarobljenih. Neprijatelj je zaposio s 2 satnije i 1 eskadronom Tsianshen u u dolini rijeke Taidzikhe.

U Petrogradu. 9. rujla. General Žilinski javlja ratnom ministru: Dne 2. o. m. pokušale su 4 japanske torpiljače prodrijeti u portartarski luku. Dvie torpiljače su potopljene, dočim ostale dvie su uzmaknule. Raspoloženje posade je izvrstno. Neki dan je zaplijenjeno 240 goveda. Dne 1. o. m. zarobljeno je 50 japanskih strielaca. Naše tvrđjavne baterije još nijesu izpalile ni jedan hitac. Mi imamo municije na pretek. „Poručnik Burakov“ povratio se je u Port Artur.

Fratina i Jurina.

Fr. Čui sam, da je toliko naših plovani u ovoj biskupiji brez plovani — ča bi to reć?

Jur. To ti je ovako: Biskup neće našega plovana, zač kada je pop plove, nemore mu snki oko nosa skrabat, a dokle je pop upravitelj ale ministrator, more se s njim delat kako i mačka s mišom.

Fr. Sada, vidiš, si mi odprl oči.

Jur. Bi ih treba odprt svenau našemu puku.

Fr. Oada se nebi ni njemu oko nosa skrabalo.

Pogled po Primorju.

Paljsko-rovinjski kotar:

† Stana Kandušor. Našega prijatelja i rodoljuba g. Aleku Kandušera, snašla je velika nesreća. U nedjelju naime dne 10. o. m. j. po podne, pokosila mu nemila smrt, u najljepšoj dobi, ljubljenu suprugu nakon kratke ali teške bolesti. Prvi dan u večer legla zdrava, a sutradan nad nezrinim odrom plaču razvijeniji suprug, četvero nejakie siročadi, ostala rodbina, znanici i prijatelji. Smrt mile pokojnice, težak je gubitak ne samo po supruga i njegovu dječicu, nego njezinu preranu smrt duboko će očutiti i naša hrvatska narodna stvar u Puli, za koju se je pokojnica uvijek medju prvima svojski i svim domoljubnim žarom svagdje zauzimala. Teško razvijenom suprugu neka Svevišnji podieli velike jakosti, da kršćanskom ustrpljivosti uzomogne podneti ovaj težki udarac i da u ruke Providnosti predade i ovu kušnju. Izražujući vrlom rodoljubu g. Kandušeru naše najiskrenije sauteše i sućut, miloj pokojnici podielio Svevišnji pokoj vječni i smilovao se njezinoj duši.

Sokolska slava. Ljubljanski Sokol slaviti će 17. o. m. svoju četrdesetgodisnjicu. Tom prigodom biti će i drugi sve-sokolski izlet u Ljubljanu spojen sa veličanstvenim zabavami. Računa se, da će doći na tu slavu preko 2000 sokolasa i dvadeset hiljada stranaca. Odlaslanstvo našeg sokola, 17 članova, odlazi subotu u jutro, a u Pazinu priključiti će se odio (5 člana) tamošnjeg Sokola. Braći Slovencima želimo slavan i častan uspjeh!

Izlet u Ravennu. U nedjelju dne 10. o. m. upriličise ovdanji nespašeni parobrodom „Monte Promina“ izlet u obećanu zemlju — Italiju — u grad Ravenu. Kako je bio osobito ugodan taj put, opisujuje krasno „Giornaleto di Pola“, poslaviši na taj izlet naročito izvjestitelja ad hoc. I more i nebo, i parobrod i g. Kupelwieser, upravo prijahu izletnicima tako, da su njihova, za materom zemljom oduševljeno klepetajuća srca tako silno bila, da se nije ni štrópot „elice“ ni diranje parobroda zamietilo (š. Giornaleto od 11./7. t. g.) Izletu prisustvovala je takodjer ovdješnja „colonia tedesca“. Da li su i njima klopotala srca, Giornaleto to ne spominje posebice. Čim su se hodočasnici više približivali cilju, tim je jeznjavalo klopotanje srčaca njihovih, jer li izmorenno predugim klopotanjem ili krivnjom neprospavane noći ili — kažu zlobnici — zenjskom prisutnošću — duha — unidjose — mirno — spokojno i častno u grad Ravennu. Iskruv se, odmah pod vodstvom ostanka od ostataka patricija iz rimske dobe, liecnika Bolmarčića (pa još kažu nekoi, da nisu imena starih Rimljana svršavala na í), hodočasnici na grob pjesnika nad pjesnicima, gdje kešlima njegovima izkaza zadnji počast izli g. Bolmarčić, kratkim besjeduma u duhu hrvatskog jezika a riečima talijanskim. Nje-mačka pak kolonija položala je pjesniku na grob vienca sa trobojnom vrpcom. Razgledavši grad i čedno i pristojno okrije-piv se uz jeftin novac, spremiše se na odlazak. Odlazeć kroz ravenski konac, stadoše se naši oprastati od gostoljubnih ravenjana mahanjem rubcima i platoničkim poljubcima, na čem njim ravenjani, da ugođe svojoj krvnoj braći s ove strane mora, odvratiše poklikom: Evviva Pola, Arena, evviva noštrá Istria Italiana, abbasso l' Austria. Čim ti glasovi dopriše do usju naših, — nastade ogledavanje, gurkanje laktima, pita-njućim pogledima: risondemo, ča, si o no. Taž, ke že kon noš komisarju di pulicija ... itd., — dok se nije našao jedan, ogledav se prije naokolo, te izbiov braću iz neprilike, a da zadovolji braću jedno-krvnu domaću i zavikao: Evviva la tricolore. (Ovo neizvještuje Giornaleto, jer njegov izvjestitelj da je odmah čim se ukrao otišao u kabinu, da prospava dok iz luke izadje. I pravo je, jer subvencija c. i kr. ratne mornarice nije na izmet, je bar u tolika treba imati malo ... di quel che se dise). Zadovoljni u srcu, da su, je ipak častno izvukli iz skripca, u kojeg su ih zemljaci nehotice spravili bili — a ne-zadovoljni opet, što nisu mogli braći onako, kako su želili i kako su naime oduševljeni otišli, da odgovore i odvrate, vratiše se uz liepo vrijeme i tiho more, tiho i mirno svojim kućama, ali ipak, kako sa nam mnogi u zaporci rekli, kivi na to da njim uvijek netko od kolonije tedeske, pokvari njihove rodoljubne račune, a ni pò jada kad im to doma učine, ali — u obećanoj zemlji — madre patria — to je: colmo! — No ipak da ne zaostanu za „Colonia tedesca“, da se osvete i ovim i onim, a zadovolje sebe i spašenu braću — a najviše iz osvete prema Austriji — sakupiše junački medju sobom a mjesto vienca na grob velikog pjesnika, za Legu Nazionale nešto 70 kruna. Prosit.

Štator s Monte Promina.

Uapšeni krivotvoritelji novca. Ovih dana posjeti zapovjednik redarstva g. Hassenk na čelu mnogobrojnih redara stanovne nekoih sumnjivih osoba radi krivotvorenja novca u Puli. Redarstvu se je posrećilo uhvatiti 6 sumnjivih osoba, kod kojih se je našlo orudja i raznih sprava za de-lanje srebrnog novca. Redarstvo je već dulje vremena budno bdilo nad timi osobami, jer je u gradu kolalo više krivotvo-renog srebrnog novca. Uapšeni nalaze se u tamnici, ali redarstvo drži da imade još bar trojica krivotvoritelja novca, kojim nastoji u trag doći.

Lošinjški kotar:

Iz Nerezina (občina Osor) pišu nam 9. o. m.

Dne 2. t. m. umro je nakon kratke bolesti u Mal. Lošnju, Giacomo Salata; pokojnik otišao 28./VI. u Lošnji i više se živ u Osor ne vratio. 4. t. m. prenješe mrtve mu ostanke u Osor i tu sahraniše. Nad lijesom izreklo se petero „gromopucateljnih“ govora, osobito se u tome istakose učitelji talijanskih škola.

Pokojnik bio je kroz dvaest godina načelnik osorske občine, a u zadnje vrijeme upravljao je občinom pošto se bio izabran načelnik D. A. Zorović odrekao. Bio je jedan od glavnih stupova talijanskih u ovim stranama, pa po tome i zakleti dušmanin svega što je Hrvat u milo i sveto. Osobito je nastojao, da (pred 5 god., a i kasnije) pošto po to izkorijeni hrvatsku školu u Nerezinah. Pa se i pred c. k. komitejom (nazad 4 god.) izrazio, da će ona (hrv. škola) doskora prestati bitisati, te da joj ne treba boljih prostorića. — Pošto je bio član c. k. kot. škol. vjeća, i mjest. škol. vjeća, to ga i ta škola odprtila do vjećna počivališta sa podvostručenim brojem svojih učenika. — Za svoga je života nastojao da podigne svoje boravište Osor, pa je i podpunno pravo, da Osorani tuže za njim — „prvim građaninom“. — Počivao u miru!

Rapočani.

P. S. — Ponovno prihvatilo se načelnike časti u Osorskoj občini, — pošto se bio nedavno odrekao, D. A. Zorović, Sulle. — Prosit! — Hoće li Sule biti tako taktičan političar pa razbistrili mutno zračište naše občine? — Mogao bi: on je kapitanio di „lungo cabotojo“; samo je to upamtiti, da već ne „pratikua“ kakvih 20 godina.

Izlet iz Senja u Bašku. Buduć kako Senjani sa Bašanima bijahu od pamtivieka u velikom prijateljstvu, to nam djavol Senjani i sada, pokazuju, da još postoji ono naše staro prijateljstvo, te nas svake godine pobadjuju sa izletom na malu gosposju. To lahko svaki mčeze uviditi, jer kad se čuje da dolazi izlet iz Senja, na mnogim opaziš veselje na licu, i svak hrli pred parobrod da pozdravi svoje stare prijatelje. I u istinu riedko Baška dočeka veseljeg dana izim toga. Po svim stranam čuje se pjevali hrvatska pjesma, jedan s drugim se veselili uo dobru kapljicu, koji se opet na rastanku mirno i bratski pozdrave. Takav utisak ostave u narodu, da svake godine jedva očekuju taj dan.

I to nam naša braća dokazaše i ovaj put sa svojom izletom, kojeg je učinilo hrv. parobrodarsko Družtvo u nedilju dne 3. m. iz Senja u Bašku. Buduć je došao dan prije brzovod da dolaze, ta viest se je raširila brzo po mjestu, i odmah je bilo naredjeno da se očiste ulice. U nedilju prije dolazka opazilo se na mnogim mjestima izvješene trobojnice u znak veselja, još više zato što po prvi put dolazi u našu luku hrvatski parobrod. Svak se je nadao da će se barem koji od naše gospode potruditi do mosta i pozdravit novo družtvo. Slučajno je parobrod došao kad je još narod bio u erkvi, tako da ih je malo pred parobrod došlo. „Ali gdje su bila naša slava i gospoda? Čini mi se po svojoj prilici da je bila po sriedi nekakva osobnost, i to dakako u mjestu. Izletnici su veselili došli i sa glazbom svirajući kroz čitavo mjesto, do pred gosp. načelnika stan, i tu odigrali nekoliko komada. Prije odlaska parobroda, narod se je sakupio u njegovom broju pred parobrodom, i pozdravio svoju braću, sa veselim poklicima živila Hrvatska i živito hrv. parobrodarsko družtvo.

Dao Bog da nova pruga, kojom misle spojiti Bašku, bila sretna.

Kako svaki put, tako i ovaj puta naš neporočnjak, nije se ostavio svog starog ljudla. te je tuckao nekoje izmećare (slitne

njemu) da viču „Eviva l' Istria“, te ma je na žalost pošlo za rukom, a onomakoji je vikao, neka bude na čast njegovim uzgojiteljima.

A i naš kvartarjor je neprestano skakulao, kao da su mu crvi ispod nogu, te se je bio razkodakao kao vrana, govoreć: „cosa occorre tanto bordelo“. Valjda mu nije nikako godila uhu hrvatska pjesna; a mi mu poručujemo, nek se čuva i nek miruje, jera bismo mogli drugi put drug-tije postupat. Neznam kakvu su nagrada zato dobili, ali mi se čini, tako sam na pò oha čuo, da je svaki dobio po jedna kapulu i komad čozotske palente. Dobar njim appetit!

Iz Lošinja malog. U nedjelju, dne 10. t. m. imali smo izlet iz Rieke. Bilo je do 300 izletnika svakojeke „fele“, al ponajviše onih, koji se glasuju sa nepri-siljenim: „a ja si!“. — Izletnike dočeka la je mjestna glazba sa istarskom talijanskom himnom i glavom sam gosp. načelnik. On je rek bi bio pripravan, ali ih nagovori kitom „biranih“ rieči, što mu je „valjda“ dogovorno zapriečila sama njegova glazba. „Eviva — Poklici! Istri i sladkom „L.“ orilli se ko za okladu. Naš je „Poglaviti“ da izbjegne neprilici mirno šetao „Čikatom“ sanjareći o liepom zelenilu oholih borova i bujnim stabljikama oevalog bjelolista, a „mirna savjest“ sjećala ga onih dugih brzovjavka kojim je zapriećio izlete „barbarskim“ Hrvatima. Nepristranost, čista nepristranost! radjale mi se rieči na rumennoj usni i njemu je bilo voljko, vrlo voljko pri iskušanoj daši i pomladjenom srčacu. — „Salve regina!“

Naši poštanski činovnici rek bi da imadu najglavniju ulogu kod pripreme naše sirotice Istra za veliku majku Italiju. Sve, sve samo Hrvat ne! lozinka je njihove prekomorske duše pa se zaletavaju tako dugo, da čak naš čisto i bistro na-pisani Zagreb i Volosko kod preporučeni pisama naznačuju na predatnicama sa „Zagrab“ i „Volosca“. Evala! Živila nepristranost c. kr. talijanskih oblasti. (Takove tvrdoglave derane nategnite pošteno za duga ušesa ur.)

Kod nas se pjeva i unapried i „guruguru“ i po „tamburu“ gromko, glasovito, a kome nije voljko, pa bio on „Visoki“ političar i do ludila „muzikalni finoušca“ ma koje fele nek se „zuj“ i hladovina nedjeljih večeri goditi će mu okruglom hranonošcu i bujnoj mašti, a klanjanje prekomorskih kaplara prikazati će mu se u većoj, daleko većoj formi. — U sik-stinsku kapelu s njima!!

Voloski kotar:

Dar „Istarskoj villi“ u Kastvu. Pjevacko tamburaško družtvo „Istarska vila“ u Kastvu dobila je iz Thurbera u Americi — od tamo naseljenih Kastavaca znatnu svotu od 165 kruna u družtvene svrhe. Taj rodoljubni čin čestitih naših Kastavaca, koji se sjetili u dalekoj tuđini narodnog družtva u domovini, svake je hvale vriedan. Živila naši sviestni Kastavci u Americi!

Glavna skupština kotarske bolešničke blagajne u Voloskom obdržavana je dne 26. pr. m. j. u velikoj dvorani „Narodnog doma“. Norčani promet te blagajne iznosio je god. 1903. u svemu kruna 179.116.41. Članova imala je blagajna 22.540. Bolestnim je izplatila podpore kruna 19.158.16. U blagajni ostalo je koncem godine 1903. kruna 2.120.42; rezervna zaklada iznaša kruna 26.766.43.

U novu upravu bijahu izabrani od strane radnika: Fran Tavčar, Bruno Rotter, Ivan Fenzl, Andre Mandić, Josip Vuković i Ernest Baša; od strane gospodara: Viktor Tomićić, Dr. Ivan Pošćić i Ivan Veterina. Predsjednikom bijaše izabran ponovno Dr. Pošćić, podpredsjednikom Iv. Fenzl.

Pazinski kotar:

C. K. velika gimnazija u Pazinu: Tršćanski službeni list donosi natjecateljski oglas na mjesto vjerovodstva na onom za radu. Prva plaća bit će 3115 K uz 5 kvintalnih doplata, od kojih su prve dvije po 400K, a ostale tri po 600 K.

Natjecatelji imaju prikazati svoje molbenice upravljene na c. k. ministarstvo za bogoslovije i nastavu, službenim putem c. k. pokrajinskome školskomu vijeću za Istru u Trstu do 31. srpnja 1904.

Upisivanje učenika za I. razred za nastajnu školsku godinu 1904 — 1905 obaviti će se kod c. k. velike gimnazije dne 16. srpnja i 16. i 17. rujna t. g., a prijamni ispiti biti će dne 16. srpnja i početkom nove školske godine dne 17. rujna 1904.

Tko želi biti primljen, valja da se prijavi od 8 — 12 sati prije podne u gimnazijskom upraviteljstvu u pratnji roditelja ili njihovih zamjenika te ima donijeti sa sobom krštenicu (biljegovanu), kojom će dokazati, da je navršio 16 godina u godinu života ili da će ju navršiti do 31. prosinca 1904. Ako je pohađao pučku školu, ima prikazati i svjedodžbu o položenju, propisanu Min. Naredbom 7. travnja 1878 br. 5416.

Na prijamnom ispitu za I. razred zahtijeva se:

- a) iz nauka vjere: onoliko, koliko je propisano za četiri školske godine pučkih škola;
- b) iz hrvatskoga jezika: okretnost u čitanju i pisanju, poznavanje pravilnih oblika, vještina u razglabanju prošle rasirene rečenice, najglavnije o pravopisu i razgočinama;
- c) iz računarstva: četiri glavne vrste računa sa cijelim brojevima pisмено i usmeno.

Svaki prijavitelj ima platiti pri upisivanju 4 krune 20 hel. za upisarinu i 2 krune kao primos za učila.

Porečki kotar:

Obitelj zadušena ugljikovom kiselinom. Iz Umaga nam pišu, da se je u noći od 4. na 5. o. mj. zadušila jedna čitava obitelj sastojeca od oca, majke i 17. godišnje kćerke. Obitelj Amagoni nalazila se je u zadnje doba u velikoj bicli, jer je otac nedavno izgubio mjesto upravitelja na posjedu Ruzzier, te ju je bieda naglana na smrt.

Izvoz vina iz Poreča tečajem mjeseca junija. Iz Poreča izvezlo se je prošlogu mjeseca u svemu 3.563 stolitara vina i to 2.290 za Trst, 651 za Pulu i 622 za Rijeku. U gradu Poreču neima više vina za prodaju dočim ga imade jošte kod kmetova na selu. Cijena vinu je u zadnje doba neobično visoko poskočila. Tako ga mnogi prodaše po 40 — 42 krune po stolitru, što bijaše velika riedkost zadnjih godina.

Koparski kotar:

Demonstrativni dočeki i prisiljena ljubav. Pišu nam iz Koparske 8. o. mj. Prvih dana ovoga mjeseca dijelo je tršćansko-koparski biskup presvj. g. Dr. Nagl sakramental sv. berme u Koprnu, Izlud. it. U Koprnu prisustvovao je blagdanu sv. Nazarija i tom prilikom pontificirao. Zanimati će stalno naše čitatelje doznati kako su naši radikalni i liberalni Talijanski demonstrativno svečano dočekali i susretali biskupa-Niemca. Oni znadu vrlo dobro da on nije njihov, da je dušom i tielom Niemac, ali uzprkos tomu bilo je svečanit gostba, glazbe, bučnih dočeka i pozdrava kao da je g. biskup rođen i uzgojen među njima. Da ne bijaše kod svega toga ono bratske iskrenosti, sinovlje odanosti te iskrene ljubavi, ne treba da Vam tekarak dokazujem. Za toga i ne može biti između radikalno liberalnih Talijana i između nadpastira tudjinca im. To bijaše sve umjetno, sve prisiljeno demonstrativno naperepo proti našem svećenstvu i proti našem narodu. Tko se još sjeća kako su baš ti isti Talijani u Koprnu, Izlud, Piranu itd. posljednji

put primili i dočekali hladno, skoro neprijateljski: dobrog biskupa Šterka, koji je bio sin ove zemlje, domaćina, Istranin, uzoran svećenik, koji je govorio i propoviedao bolje talijanski nego li hrvatski, tomu ne će biti teško razumati postupanje talijanske „Signorie“ s jednim i s drugim biskupom.

Naši Talijanski laskaju novomu biskupu, pretvaraju se pred njim, hine ljubav i odanost do njega u nadi da će ga posve za sebe predobiti i jer znadu, da on nije prijatelj našem narodu kao što su bili svi biskupi prošloga vieka, kojih imena ostaju ubilježena neizbrisivim slovima u poviesti našega naroda.

Razne primorske viesti.

Dobrotvor naše družbe sv. Cirila i Metoda: Poznati dobrotvor hrvatskoga naroda u obće a naše sirotinje napose, presvjeli gospodin biskup Pavao Gugler u Zagrebu sjetio se je povodom blagdana slovenskih apostola sv. Cirila i Metoda opet naše družbe, kojoj je podario lepnu svotu od 200 kruna. Živio plemeniti dobrotvor istarske zapuštene dječice!

Mjesto nadučitelja — ravnatelja. Na muškoj pelarzdrednoj pučkoj školi u Kastvu sa hrvatskim naukovnim a njemačkim kao obvezatnim predmetom, razpisano je mjesto nadučitelja — ravnatelja. Moliitelji valja da dokažu da mogu predavati i vjeronauk. Molbe valjano podkripljene treba odposlati propisanim putem c. k. kot. skol. vieću u Voloskom u roku od 4 čedna.

Razne viesti.

Česki sveučilištni djačol za ravnopravnost hrvatskog sveučilišta u Zagrebu. Dne 29. pr. mj. obdržavali su česki sveučilištni djaci u Pragu skupštinu, da prosvjeduju proti izjavi bečkog djačtva u pitanju ravnopravnosti hrvatskog sveučilišta. Skupštini prisustvovali su uz ostalo slavensko djačtvo, rektor, dvorski savjetnik Strouhal i dekan pravnitkog fakulteta Heyrovsky. Predsjednik skupštine pravnik Dussek opaža, da su naredbe austrijskog ministarstva prosvjete jedan korak dalje u rješenu slavenškog pitanja u Austriji. Nas najveci neprijatelj je tradicionalna hegemonija Niemaca, i ona se mora slouiti. Bila bi pogreška misliti, da je vlada svojim naredbama pošla u susret Slavenima. Samo da ne treba osnovati posebno sveučilište za južne Slavene, odlučila se na tu položivu njeru, na koju je bila prisiljena i pomanjkanjem činovništva u južnim zemljama. Pravnik Hodač ostro govori proti privilegijama njemačkog jezika i veli, da je sramota, što pravnici na českom sveučilištu moraju neke predmete polagati na njemačkom jeziku. Opaža kako državno sveučilište u Beču, određeno za sve narode monarhije, sve više pada u red pokrajinskog dolnoaustrijskog sveučilišta. Jos su govorili po jedan Hrvat, Slovenac i Srbin, koji su svi naglasili slavensku solidarnost, kako bi se svladala njemačka prevlast, priećilo prodiranje Niemstva na iztok i njemački jezik iztisnuo iz svih uredu u slavenskim zemljama.

Za sada su tražbine slavenskog djačtva u Austriji: uredjenje československog sveučilišta u Brnu, slovenskog u Ljubljani i podpunu reciprocitet hrv. sveučilišta. Rektor Strouhal držao je na to govor, u kom je rekao, da je upozorio priredivače skupštine, da pričeka ju sa skupštinom, jer stvar još nije zreła, a bilo bi bolje čekati, dok se bečko sveučilište službeno izjavi. Što je došad u Beču rečeno, bila je samo izmjena misli s ministarskim naredbama. Pravnički dekan u Beču htio je da se ministarske naredbe uzmu do znanja, dok su drugi profesori bili protiv toga, pa je izabran odbor, koji ima izraditi shodne predloge. Stvar dakle još nije sa strane bečkog sveučilišta riješena. Zato ne možete od nas profesora očekivati da izadgemo s izjavom, prije nego što doznamo stavovište bečkog sveučilišta. Na to je jednoglasno prihvaćena rezolucija, kojom se prosvjeduje protiv „provokatornog i uvriedljivog nastupa bečkog djačtva i jednog diela bečkih profesora“.

Razni prinosi:

- Djačkom pripomoćnom družtvu u Pazinu** prispjeli su tekom mjeseca travnja o. g. slijedeći prinosi:
- A) Darovatelji: Gg. Matejčić Fran, 40—
 - Trst, kruna
 - Ostatak od objeda kod Mikule Pataj u Boljunu 250
 - Plaćar, Vrbnik 12—
 - Za počastiti uspomenu blagopok. Josipa Kurelića u Pićnu davali su jur pribroćeni razni njegovi prijatelji 14640
 - Provizija pripad. pos. od N. B. F. Josip. Flego, svećenik, Sovinjak sabrao među svećenici 86—
 - Na Josipovo sabrali zupljani u Kaštergi 14—
 - Vjencaslav Krizmanić načelnik u Tinjanu na odklon osobne razmirice sa Ivanom Defar igrovcem u Tinjanu 20—
 - U blagu uspomenu blagopok. biskupa dr. Jurja Dobrila, viračevićom (1904) što je primio desnicom (1904) svećenik Budisav M. Laginja, Pula, darovanih od nećaka Ivana za počastiti uspomenu svoga nezaboravnog strica popa Nika Grškovića preminuvšeg 18. t. mj. u Vrblniku 100—
 - Mandić dr. Sime, Beč 30—
 - 40—

Karolina Pečenko i Matija Cucančić za pomirbu svaki po 1—
Plemenitim darovateljima sveučinio se zahvaljuju Odboj.

Prinosi za „Sokolski Dom“ I. ist.

- Sokola u Palli 1—
 - Dr. P. Magdić, Varaždin, skupio na II. sokol. izletu 780
 - 111ja Gatalica sabrao od trg. namještenika u Gracu 14—
 - Pokupski Sokol, Karlovac 102-12
 - Sriemski Sokol, Vukovar 10—
 - Na svatbi Bože Pavlečića sa M. Ribarić u Lupoglavi sabrao 14—
 - U škabici kod brata staroste 10—
 - Dar ist. Posujilnice u Pali 100—
 - Družtvo „Saleti“ na izletu u Samobor 26—
 - Dr. P. Magdić skupio prigodom zajedničkog objeda o posveti zastave u Varaždinu 43-30
 - Družtvo za promicanje sporta Dolnj. Miholjac 20—
 - Sokol u Mostaru 50—
 - M. Stojić vođa sibenskog sok. 63—
- Ukupno: K 460-22
Zadnji izkaz od 19. svibnja: 3685-72
Svenkupno: K 4145-94
- Plemenitim darovateljima srdačna hvala i bratski zdravo!
Pala, 3. svibnja 1904.
Vl. Karabaić, blagajnik. L. Kriš, starosta.

Javna zahvala.

Svoj rodbini, mnogobrojnom občinstvu, mjestnom učiteljstvu sa školskom mladeži obojega spola itd. itd. koji su nas u teškim časovima prigodom nemile smrti nezaboravnog nau sina

Antuna Fabijanića, pravnika,

ronoćim suzama tješili i zadnju mu počast izkazali sprovedši smrtne njegove ostanke do hladnog groba, bila ovim izrečena najusrdnija hvala.

Omišalj, dne 10. srpnja 1904.

Tugujuća obitelj.

Po visokoj kr. zem. vladi proglašena lijekovitim vodom rudnicom čista alkaličko-muriatička

Apatovačka kiselica

nije samo najbolje i najzdravije stolno pice, već je i najkorisnija i najglasovitija lijekovita voda.

koja je od prvih bečkih autoriteta preporučena i djeluje ne padkrljivo kod bolesti želudca, pluća, gektijana, raznih katara, stom. najehura, kamencia, hemeroida (zlatno žilci), atektin, i raznih jetara, žgaravice i raznih českih bolesti

Odlikovana sa 13 zlatnih i srebrnih kolajna

„Upraviteljstvo vrela Apatovačke kiselice“
Zagreb. Hlica broj 17.

Dobiva se u svim ljekarnama, trgovinama ihotodila i restoracijama i gostionicama

Kapljice sv. Marka, ZAGREB, Gornji grad. Markov trg.

Zdravlje je najveće bogatstvo!

Kapljice sv. Marka.

Ove glasovite i nenadkriljive kapljice sv. Marka upotrebljavaju se za vanjsku i unutarnju porabu. Osobito odličnuju trganje i kalanje po koštini, nogu i rukuh, te izljeće svaku glavobolju. One nedostizljivo spasonosno djeluju kod bolesti želudca, ublažuju katar, umiruju izbacivanje, odklanjaju naduhavanje, boli i grčeve, pospešuju bolju pravu, čiste krv i crijeva. Propone velike i male glisti, te sve bolesti od glisatih dolazeće. Djeluju izvrsno proti hrpavosti i promuklosti. Lieće sve ostali jetrah i sluzene te koliku i trganje u želudcu. Propone svaku groznicu i sve bolesti od groznice dolazeće. Najbolje je sredstvo proti materici i mardru, pa zato nesmjiju manjkati u nijednoj građanskoj ili seljačkoj kući. Dobiva se samo: **Gradska ljekarna, Zagreb.** Lieće se u svim narodnim pod naslovnim: **Gradska ljekarna, Zagreb. Markov trg. broj 23.** poćkeć crkve sv. Marka. — **Kopar** neka se selja napred it. nuzrećam. — **Manje** od jednog tuceta (12 boćica) se na salio. — **Cijena** je slijedeća i to franko na svaku poštu: 1 tucet (12 boć.) 4 K, 2 tuceta (24 boć.) 8 K, 3 tuceta (36 boć.) 11 K, 4 tuceta (48 boć.) 14-60 K, 5 tuceta (60 boć.) 17 K. — Posljednjem tucetu i tucetu priznanica, da ih nije moguće ovdje listati, zato navodnjm samo imena neko g. koja su sa osobitim uspjehom potrebijavali: **Kapljice sv. Marka** te podpunoma ozdravile: Iv. Barčević, učitelj; Janko Kislj, kr. nadlogar; Stj. Borčić, župnik; Nija Manić, opat-ar; Sofija Vukelić, silica; Jožo Seljančić, seljak itd. itd.

Gradska ljekarna, Zagreb.

Utjelovljena god. 1360.

Gradska ljekarna, Zagreb.
Markov trg broj 23, pokraj crkve sv. Marka.

Zdravlje je najveće bogatstvo!

Kapljice sv. Marka, ZAGREB, Gornji grad. Markov trg.

